

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Lapidis vim per rectam lineam à Septentrione in Austrum per suam
longitudinem diffundi. Cap. IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

trionem dirigitur, & contraria pars ad Austrum. Modus experiendi is erit. Capiatur suberis frustillum, ferula, vel alterius leuis ligni, atq; in cymbæ formam coninnetur, quæ sustinendo lapidis oneri sufficiat, in hoc vas lapis imponatur, vt fundo equidistet, cymba in vas aquæ plenum ponatur, vt vltro, citroq; moueri possit, ne à quouis impediatur, sic dimissa, nunquam quiescet cymba, quin punctus lapidis directè Septentrioni opponatur, & oppositus Austro. Quum quieuerit per se nauicula, bis, terve digito circumuolues, sic iterum à motu quiescente, ad eundem locum redibit, & certior fies borealis lapidis puncti, & sui oppositi. Quamplurimis alijs modis eiusdem rei conscius esse poteris, in æquilibrium eum accommodando, vt in nautica pyxide, nam vbi liber ex se moueri poterit, vltro ad prædictum punctum dirigitur, idemq; euenit, si tenui filo suspendatur. Hinc facile discere poterimus

Quomodo magnes alter altero perfectior cognoscatur.

Quod ex eiusdè rei inspectione quis conscius facile esse possit, qualis magnes fuerit effere, vel actioris virtutis, ipse enim, qui citius, expeditiusq; nauiculam, ad punctum suum deuoluerit, & repertum quieuerit, valentioris, potentiorisq; virtutis nobis argumèto esse poterit, qui vero ægrius suum opus absoluert, scilicet quod pigre, lenteq; ad suum locum redierit, & sæpius hærebit, languidioris, hebetiorisq; Possunt & aliter certiores fieri, quippe qui prædicto puncto dum adherere cupierit, & suo fungi officio maiorem ligni molè, vel cymbam circumuoluet, non segniter, & cunctando, sed expedite, is planè viuacior existimandus. Et si plures sint modi, his tamen cōtentus esse poteris nūc, alijs locis alios dicturi.

Lapidis vim per rectam lineam à Septentrione in Austrum per suam longitudinem diffundit.

C A P. I V.

SE D duo puncta, quæ diximus, lineam in suis extremis recipiunt, quæ per medium lapidis distenditur à Septentrione in Austrum, hæc si quis fracto lapide

T

lineam frerit, puncta, quæ scissuræ limites erunt, dis-
sidentis illico proprietatis, & virtutis erunt, cæcisq; la-
borabunt discordijs, nõ sine magno admirationis mo-
mento: nam duo hæc puncta quum simul vnita essent,
eandem vim ad polum se dirigendi sortiebantur, nunc
diuortio separata, alterum ad Boream, alterum ad Au-
strum vertitur, eundem situm obseruantia, quem in
suis natalibus locis, vel minera obtinuissent, & quod in
magno lapide magnetino, idem & in minimis frustulis
euenit.

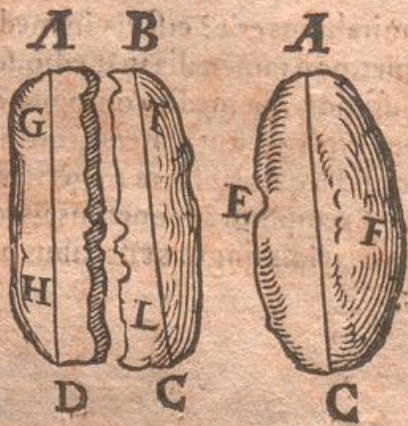

Sit exempli gratia mons magnetinus ABCD, & sit li-
nea a Septentrione ad Meridiem AB, si è monte lapi-
dem sciderimus AB, linea ipsa AB in lapide polarem
lineam demonstrabit, ab Aquilone ad Meridiem. Si
vero lapidem frerimus per latum, vnumquodq; fru-
stulum suam seruabit lineam. Scindatur lapis AB per
suam latitudinem CF, erunt duo lapides ACD, & EFB
¶ o per lineam CD abscissos vnusquisque per se suos
mundi vertices possidebit. In lapide ACD, erit A Se-
ptentrio, G Auster. In lapide EFB, erit H Septentrio,
Auster. Id omnem admiratione superabit, quod pun-
cta GH, dum esset lapis vnus, erant vnus, veluti in
quodam foedere inter se, easdem vires obtinebãt, at de-
uisus lapis, vnusq; parti suæ vires hærebunt, valde
ter se contraria, & diuidentes: nam G ad Austrum sem-
per

per vergit, & H ad Septentrionem, & vnumquodq; frustulū suos polos possidebit. Et si diuisos lapides in suas cymbas aptaueris, A, & H ad Aquilonem dirigentur, G B ad Meridiem. Idemq; eueniet si A G, & H B, in plura frustula diuides, & si omnes partes simul postea vnies, vt prius steterant, mutua naturarū discordia illico conciliabitur. Falsum est igitur, quod à Cardano dicitur, magnetem trahere, vbi cortice tenui est, magisque vna parte, quam altera: nam à solo, & stabili puncto trahit, vt steterat prius in minera.

Polarem lineam in magnete non esse stabilem, sed incedentem. CAP. V.

SEd consimile hoc Naturæ prodigium maxima admiratione non carebit, quod ex multis, quæ rerum parens creauit, insigne & stupore plenum est, ob id neminem latere exoptauerim. Linea hæc polaris, quam diximus, non eodem loco stabilis, vel semper firma permanet, sed mutatur, & in partes diuersas abit: id tamen perpetuum habet, quod semper medium in lapide locum sibi vendicat. Principem æmulatur, qui in suo regno in medio sibi arcem, vel regiam constituit. In centro enim, à quo congrua ambitu extrema sinuantur, consistens, facile omnibus partibus occurrit, tutaturq; suas vires. Sed hæc exemplo fient clariora.

Sit lapis A E C F, cuius longitudo per medium discurrrens A C, sit eadem, vt diximus, polaris linea, in qua sua virtus residet, quæ ab Arctico ad Antarcticum stert